

Noodgeld van Herentals

Door Gust Verboven

Bij de inval van de Duitse bezetter kreeg de Nationale bank van België verbod om nog langer het nationale geld uit te brengen. Zij drukten dan maar een soort officieel noodgeld, maar door de precaire oorlogssituatie geraakte dit onvoldoende verspreid. Hierdoor beslisten verscheidene gemeenten om zelf “oorlogsgeld” te drukken om zo de primaire aankopen te kunnen verzekeren.

Het “Hulp- en voedingscomiteit van Herentals” beschikte over geldbons voor aankopen in de gemeente. Zoals zijn naam zegt, verschafte het “Comiteit” niet alleen voedsel, maar bood het ook hulp, bvb: door werk te verschaffen of geld te geven voor de aankoop van noodzakelijke kledij. De geldbons waren rijkelijk geïllustreerd en in 1915 uitgegeven met de vermelding “oorlogsgeld”.

Te Herentals werden er geldbonnen uitgegeven van 5, 10, 25 en 50 centiemen.

De tekeningen zijn van de hand van Hippoliet De Clerck (°Brecht 1878 - *Herentals 1954).

De bonnen droegen de handtekeningen van de voorzitter van het Comiteit, J. Van Den Broeck en de schatbewaarder Sophie Mertens. Alle zogenoemde “vrije bons” kregen voor registratie een handgestempeld volgnummer, meestal op de keerzijde, en waren alleen geldig binnen de gemeente.

Bonnen van 5 centiemen (gedrukt in vier kleuren, groen, bruin, rood en violet)

vz: links: St. Waldegrudiskerk (Bovenkerk)
rechts: Stadhuis en zandpoort

kz: Herentals stadwapen, boom met 5 wortels

In 1917 kregen deze violette bonnen een stempel van het “**Spaans Comité van Herentals**”.

Bonnen van 10 centiemen (gedrukt in twee kleuren groen en bruin)

vz: *zicht op de Grote Markt met het Stadhuis
en het monument van de Boerenkrijg*

kz: *bloemmotief*

Bonnen van 25 centiemen (gedrukt in twee kleuren rood en zwart)

vz: *buste van de Herentalse beeldhouwer Karel August Fraikin (°Herentals 1817 - *Schaarbeek 1893)*

kz: *links grafmonument van onze eerste koningin Marie-Louise van Orléans te Oostende*

centraal: standbeeld van de Graven Egmont en Hoorn te Brussel

rechts: grafmonument van Graaf de Merode in de St-Michiels en St-Goedelekathedraal Brussel

Bonnen van 50 centiemen (gedrukt in twee kleuren blauw en zwart)

vz: *links en rechts behoeftige aan de pui van het Stadhuis- de Lakenhalle*

kz: *links symbolen van de plaatselijke land- en tuinbouw: granen, aardappelen, bijenteelt, veeteelt en dennen*

centraal: infirmerie van het Augustijnenklooster aan de Kempische Vaart

rechts: plaatselijke nijverheid: metaal-, wol-, keurslijffabrieken en diamantslijperijen.

NOODGELD van NORDERWIJCK

deelgemeente van Herentals sinds 1977

In Noorderwijk werden er gelijksoortige bons uitgegeven van 5, 10, 25 en 50 centiemen.

De tekeningen zijn van de hand van Hubert Mauquoy

De bonnen werden gedrukt bij Claeys-Vleugels te Herentals en dragen de handtekeningen van de voorzitter A. Smits en de schrijver A. Everaert

Bonnen van 5 centiemen (bruin)

vz: *zegel van 1662 en wapenschild van de gemeente*

kz: *St Bavokerk (links) - Heilige St.Bavo (centraal) - de pastorie (rechts)*

Bonnen van 10 centiemen (grijs)

Zelfde afbeeldingen als op de bonnen van 5 centiemen, maar het gemeentewapen in donkerrood gedrukt

Bonnen van 25 centiemen (*groen*)

vz: kasteel met bijgebouwen
kz: brug en poort van het kasteelpark

Bonnen van 50 centiemen (*paars*)

vz: wapenschild van de gemeente uit 1662
met een donkerrode stempel
kz: kasteel met bijgebouwen

Bronnen: Historisch jaarboek van Herentals XI – Gust Peelaerts
Herentals en de Eerste Wereldoorlog dr. Jan-M. Goris - stadsarchivaris